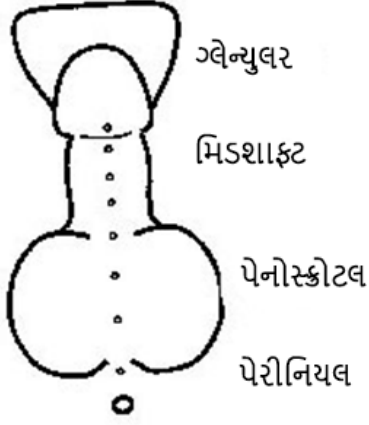

હાઈપોસ્પેડિયા અને કોર્ડી શું છે?

હાઈપોસ્પેડિયા એ શિશ્નનો એક સામાન્ય માળખાગત તફાવત છે કે જ્યાં મૂત્રમાર્ગ (નળી કે જે મૂત્રાશયમાંથી નળી માર્ગે શરીરમાં પેશાબનું વહન કરે છે) પેશાબ છિદ્ર ટોચ પર હોવાને બદલે નીચેની બાજુ હોય છે. શિશ્નનો ખુલવાનો ભાગ ત્વચામાં અંડકોશ અને ગુદાની વચ્ચે કોઈ જગ્યાએ આવેલ હોઈ શકે છે.

કોર્ડી તરીકે ઓળખાતી આ સ્થિતિ હાઈપોસ્પેડિયાની સાથે જ અવાર-નવાર જોવામાં આવે છે. કોર્ડી એક એવી સ્થિતિ છે કે જેમાં શિશ્ન નીચેની તરફ ઝૂકેલ અથવા વળી ગયેલ હોય છે. આ સ્થિતિ હાઈપોસ્પેડિયા સાથે અથવા તેના વગર થઈ શકે છે.

હાઈપોસ્પેડિયાના પ્રકારો:

- **ડિસ્ટલ અથવા ગ્લેન્ડ્યુલર:** સૌથી સામાન્ય સ્થિતિ કે જ્યાં ખુલવા કે છિદ્રનો ભાગ શિશ્નની ટોચની નજીક જોવા મળતો હોય છે.
- **મિડશાફ્ટ:** આ સ્થિતિ ત્યારે થાય છે કે જ્યારે લિંગની વચ્ચેથી નીચેના ભાગમાં છેદ રહેલો હોય છે.
- **પેનોસ્કોટલ:** આ ત્યારે થાય છે કે જ્યારે છિદ્ર શિશ્ન અને અંડકોશ જોડાતા હોય છે.
- **પેરીનિયલ:** આ સ્થિતિ ત્યારે થાય છે કે જ્યારે છિદ્ર અંડકોશની થેલીની પાછળ હોય છે. આ હાઈપોસ્પેડિયાનું સૌથી વધુ ગંભીર સ્વરૂપ છે, અને ઓછો સામાન્ય પ્રકાર છે.

આ સ્થિતિ કેટલી સામાન્ય હોય છે?

હાઈપોસ્પેડિયા દરેક 150-300 છોકરા પૈકી એક છોકરામાં સર્જાતી હોય છે. જો કોઈ છોકરામાં હાઈપોસ્પેડિયાની સ્થિતિ છે તો તેના ભાઈમાં પણ આ જ પ્રકારની સ્થિતિ હોવાની 15 ટકા શક્યતા રહેલી છે. આશરે 8% પિતા કે જેમના દીકરામાં હાઈપોસ્પેડિયાની આ સ્થિતિ હોય છે.

આ સ્થિતિ થવાના કયાં કારણો જવાબદાર છે?

હાઈપોસ્પેડિયાનું ચોક્કસ કારણ જાણી શકાયું નથી. એવું માનવામાં આવે છે કે તેના વિકાસમાં અનેક કારણોનો સમાવેશ થાય છે. જેનેટિક્સ, પર્યાવરણ તથા હોર્મોન એવા પરિબલો હોઈ શકે છે કે જે હાઈપોસ્પેડિયાના વિકાસ પર અસર કરી શકે છે.

હાઈપોસ્પેડિયાનું નિદાન કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?

સામાન્ય રીતે હાઈપોસ્પેડિયા જન્મ સમયે જ જોવા મળે છે. અયોગ્ય જગ્યાએ છિદ્ર હોવાને લીધે ફોરસ્કિન સામાન્ય રીતે અપૂર્ણ રહે છે અને એક હૂડ જેવા સ્વરૂપમાં બની જાય છે. તેને ડોરસલ હૂડ કહેવામાં આવે છે.

હાઈપોસ્પેડિયાના સંકેતો ચિહ્નો અને લક્ષણો શું છે?

હાઈપોસ્પેડિયાના સામાન્ય સ્વરૂપ ધરાવતા કેટલાક છોકરાઓમાં તેના હાઈપોસ્પેડિયાના કોઈ લક્ષણો ન હોય તેવું પણ બની શકે છે.

જો હાઈપોસ્પેડિયા અને/કોર્ડિ અથવા કોર્ડિ વધારે ગંભીર હોય છે અને ઠીક નથી થતું, બાળકો વૃદ્ધિ પામવા સાથે પ્રશ્નો સર્જાઈ શકે છે:

- પેશાબ એટલે કે યુરિનની ધારને નિયંત્રિત કરવી મુશ્કેલ બની શકે છે
- જેમ-જેમ શિશુ મોટું થાય છે તેમ તે વળવા લાગે છે, જેને લીધે બાદમાં જીવનમાં યૌન સમસ્યા સર્જાઈ શકે છે
- જો મૂત્રમાર્ગનું છિદ્ર સ્કોટમની નજીક અથવા પાછળ હોય છે તો તેને બાદમાં ફર્ટિલિટીની સમસ્યા સર્જાઈ શકે છે

હાઈપોસ્પેડિયાની સારવાર કેવી રીતે થાય છે?

હાઈપોસ્પેડિયા ધરાવતા દર્દીઓને ઓબ્ઝર્વેશનમાં રાખવા ઉપરાંત કોઈ સારવાર મળતી નથી, કારણ કે તેમનામાં કોઈ લક્ષણ હોતા નથી અથવા તો દર્દી/પરિવારની પસંદગી અલગ હોય છે. હાઈપોસ્પેડિયા અને કોર્ડિની સર્જિકલ સારવારથી શિશુ દેખાવ બદલી શકાય છે અને કેટલાક દર્દી/પરિવાર તેમના ડોક્ટર સાથે ચર્ચા કર્યા બાદ તેને પસંદ કરે છે.

કોઈ પણ દવા કોર્ડિ અથવા હાઈપોસ્પેડિયાને ઠીક કરી શકતા નથી, અને બાળકો પાસે એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી કે આ શારીરિક સ્થિતિથી બહાર આવતી નથી.

સર્જરીથી હાઈપોસ્પેડિયાની સ્થિતિને નિવારી શકાય છે. કેર ટીમ સર્જરી માટે સલાહ આપી શકે છે:

- મૂત્રમાર્ગનો ભાગ શિશુની ટોચ સુધી લાવવામાં આવે. તેનાથી ઊભા રહીને પેશાબની એક નિયંત્રિત ધાર નિકળી શકે છે.
- જીવનમાં બાદમાં પીડાદાયક યૌન ક્રિયાઓના જોખમને ઓછામાં ઓછું કરવા શિશુને સીધું કરવું (જો કોર્ડિ છે તો).

બાળકોની પેશાબ સંબંધિત સર્જિકલ રિપેરના ભાગ સ્વરૂપે ફોરસ્કિનનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર પડી શકે છે, માટે હાઈપોસ્પેડિયા ધરાવતા બાળકોના જન્મ સમયે ખતના નહીં કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. સર્જિકલ રિપેર સામાન્ય રીતે ચારથી છ મહિનાની ઉંમર બાદ થાય છે, જોકે ત્યારબાદ પણ કરી શકાય છે. સર્જરી સામાન્ય રીતે આઉટપેશન્ટના ધોરણ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે દર્દી ઉંઘમાં હોય છે, તે સામાન્ય રીતે એનેસ્થીસિયા આપીને કરવામાં આવે છે. હાઈપોસ્પેડિયાના ગંભીર સ્વરૂપમાં સર્જિકલ રિપેર કેટલાક તબક્કામાં કરી શકાય છે.

સંભવિત જટિલતાઓ

હાઈપોસ્પેડિયા સર્જરી બિલકુલ સફળ રહી શકે છે, જોકે તેની સાથે કેટલીક જટિલતા પણ હોઈ શકે છે. કેટલાક કિસ્સા, એક છેદ અથવા ભગંદર હોઈ શકે છે, અને યુરિન એક છિદ્રમાંથી પસાર થઈ શકે છે. આ સમસ્યામાંથી ઠીક કરવા માટે કેટલીક સર્જરી કરવાની જરૂર પડી શકે છે. મૂત્રમાર્ગની અંદર નિશાન પડી શકે છે અને મૂત્રમાર્ગ સંકોચાઈ શકે છે. તેનાથી પેશાબ માર્ગમાં અવરોધ આવી શકે છે અને તેને સર્જરીથી ઠીક કરવાની જરૂર પડી શકે છે.

દર્દીએ તરુણાવસ્થા બાદ સુધી ચેકઅપ માટે પરત આવવું પડી શકે છે.

Last Updated: 10/2025 per Jodie Johnson